Finhval

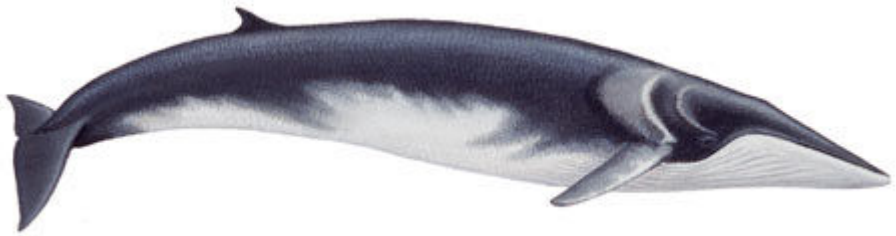

©Birgitte Rubæk

Finhval (*Balaenopters physalus*)
Engelsk: Fin whale
Tysk: Finnwal
Fransk: Roqual commun
Spansk: Rorcual comun

Beskrivelse:
Stor og slank hval med en forholds lav rygfinne på ryggens sidste tredjedel. Rygfinnens forkant danner en vinkel på ca 135 ^{o} med ryggen. Finhvalen er verdens næstlængste dyreart. I Nordatlanten er voksne dyr mellem 17 og 24 m lange. Nyfødte er ca 6.5 m lange og vejer ca 2 t.
Der er mellem 260 og 480 barder i hver side af overkæben. Højre sides barder er til halvdelen eller en tredjedel gullige med mørke striber, mens venstre sides barder er mørke.
Bugfurer: der er mellem 50 og 100 furer, der når navlen.

Udbredelse:
Finhvalens levested er både det åbne hav, men også til tider kystnære havområder med dybe fjorde. Finhvalens vandringer er ikke kendt i detaljer, men følger formentlig i store træk de øvrige finhvalarter mønster. Hos finhvalen er forholdene mere diffuse eller fleksible.
I Nordøstatlanten forekommer arten ved Norges kyster op til Svalbard, og ved Island. Optræder nogle gange i Nordsøen, Skagerrak, Kattegat og Østersøen. Den har flere gange optrådt i danske farvande. I Middelhavet findes en bestand i Det liguriske Hav mellem Korsika og det italienske og franske fastland.

Adfærd:
Flokkene er i reglen små og består af 3-7 dyr. I fourageringsområderne kan der dog samles op til 100 dyr.
Finhvalen viser kun meget sjældent halefinnen under neddykningen, men det ses især hos unge dyr. Dykketiden er på 5-15 minutter, men kan være længere og dybden er mindst 230 m.
Hos finhvalen kendes kraftspring og slag med lufferne. Finhvaler synes ikke at reagere på skibes tilstedeværelse. De kommer hverken tættere på eller svømmere længere væk, de synes fortsætte den adfærd de er i gang med. Med en maksimumshastighed på små 40 km/t hører finhvalen til de absolut hurtigste bardehvaler.
Den blæser typisk 2-5 gange i intervaller af 10-20 sekunder for så at dykke 5-15 minutter. Blåsten er tydelig og 4 til 6 m høj.

Forplantning:
Finhvalen bliver kønsmoden i en alder af 6-12 år og en længde på 18.3 og 17.7 m for hhv. hunner og hanner. Hunnen føder en unge hvert andet eller 3. år. Drægtigheden varer 11-12 måneder og den efterfølgende diegivning 6-7 måneder. Fødsler og parringer finder normalt sted fra oktober til januar. De er ikke begrænset til de varme havområder og kan derfor foregå hele året rundt, hvilket er dokumenteret af strandede nyfødte unger ved den britiske nordsøkyst.

Føde:
Finhvalens kostplan er meget alsidig. Der indgår både fisk, blæksprutter og krebsdyr. Fødesøgning og optagelse er ikke udelukkende begrænset til de koldere havområder, men forgår også i varmere havområder, hvor der findes upwelling. Den asymmetriske farvetegning har betydning for fourageringen, idet hvalen svømmer med højre side nedad.

Naturlige fjender:
Spækhuggeren.

Relation til mennesket:
Finhvalbestandene i Nordatlanten var blandt de første der blev udnyttet efter opfindelsen af harpunkanonen i 1860'erne og ibrugtagning af de hurtigere dampskibe til hvaljagten. Finhvalfangsten foregik fra Norges kyster, ved Svalbard, Island, Færøerne, Skotland, Spanien på østsiden og Grønland og Newfoundland på vestsiden. Ved Grønland nedlægges der fortsat et lille antal finhvaler som subsistensfangst.

Lignende arter:
Finhvalens asymmetriske farvetegning og karakteristiske rygfinne vil på klods hold normalt føre til en sikker bestemmelse. Sejhvalens rygfinne er relativt højere og sidder retvinklet på ryggen. Blåhvalen har oftest en meget lille rygfinne, og en blågrå farvetegning.

Danske fund og observationer:
Seneste fund: 1958 Næsby Strand Lolland. Observeret i 2003 og 2004 flere steder i indre danske farvande.

Tekst: Carl C. Kinze